GAZETA KRAKOWSKA

Nro 99.

Z KRAKOWA DNIA 12 GRUDNIA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

— Z *Krakowa.* —

Seym Rzeczypospolitey Krakowskiey z Artykułu X. Konstytucyi przez Trzy Nayiaśnieysze Protegujące Mocarstwa krajowi temu nadaney, w skutku Aktu zwoławczego od Rządzącego Senatu pod dniem 22 Listopada r. b. 1819 wydanego, rozpoczął swe posiedzenia w dniu 6 Grudnia r. 1819.

Członki składaiący Seym Rzeczypospolitey Krakowskiey są:

Reprezentanci z Gmin Mieyskich i Wieyskich:

JJWW. Auer Andrzey z Gminy 7 M. Krakowa.
— Bielecki Paweł z Gminy 3 M. Krakowa.
— Chwalibogowski Leon z Gminy Okręgowey Jaworzno.
— Gawroński Franc. z Gminy Okręgowey Kościelec.
— Gołuchowski Józef z Gminy Okręg: Poręba.
— X. Hudek Józef z Gminy Okr. Chrzanów.
— Kadłubowski Jan z Gminy O. Rybna.
— Kozłowski Józef Kal. z Gminy 8 M. Krakowa.
— Księżarski Woyciech z Gminy Okręg. Zwierzyniec.
— Lipczyński Franc. z Gminy Okręg. Kościelniki.
— Łącki Franc. z Gminy Okręg. Lipowiec.
— Mączeński Jakób z Gminy 4 M. Krakowa.
— Mączeński Maciey Syn z Gminy 6 M Krakowa.
— Makolski Jakób z Gminy 2 M. Krakowa.
— Ostaszewski Ignacy z Gminy Okręg. Bobrek.
— Piekarski Franc. Borg. z Gminy Okręg. Modlnica.
— Rath Sylwester z Gminy Okręg. Młoszowa.
— Rudowski Leon z Gminy Okręg. Mogiła.
— Słotwiński Felix z Gminy 9 M. Krakowa.
— Sobolewski Ludwik z Gminy Okręg. Czerniechów.
— Soczyński Marcin z Gminy 1 M. Krakowa.
— X. Sołtyk Teodor z Gminy Okrę. Pisary.

— Stadnicki Ant. Hrabia z Gminy 5 M. Krakowa.
— X. Trawiński Michał z Gminy Okr. Krzeszowice.
— Zeleński Kryspin Hrabia z Gminy Ok. Liszki.
— Zeleński Wilhelm Hrabia z Gminy Okręk. Balice.

Delegowani z Senatu:

JJWW. Boduszyński Augustyn.
— Morbitzer Antoni.
— Kucieński Woyciech.

Delegowani z Kapituły:

JJWW. X. Woronicz Wawrzeniec.
— X. Paszkowicz Adam.
— X. Janowski Mikołay.

Delegowani z Akademii:

JJWW. Czermiński Julian.
— Boduszyński Woyciech.
— Januszewicz Józef.

Sędziowie Pokoiu:

JJWW. X. Dziannott Jan.
— Wasserrab Józef.
— Like Woyciech.
— Mieroszewski Ignacy.
— Baron Hadziewicz.
— Hrabia Bobrowski.

Z wymienionych Członków złożona Reprezentacyia Rzeczypospolitey Krakowskiey, po dopełnionym Nabożeństwie w Kościele S. Anny udała się do Sali Obrad Seymowych w Kollegium Nowodworskim, gdzie z pomiędzy trzech od Rządzącego Senatu Delegowanych Senatorów, JW. Senator Augustyn Boduszyński zagaił posiedzenie stosowną Przemową, i odczytawszy Akt zwołujący Seym, zaprosił JJWW. Reprezentantów do zajęcia mieysc.

Następnie Izba Prawodawcza z porządku Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne przystąpiła do wyboru Marszałka Seymu z pomiędzy trzech Delegowanych Senatorów, i przez skutek sekretnego kreskowania JW. Augustyn Boduszyński Senator, iako naywięcey głosów, maiący wybrany został Marszałkiem Seymu.

JW. Marszałek wykonawszy przysięgę na Rotę art. 89 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne przepisaną, przystąpił do pełnienia obowiązków powierzoney sobie dostoyności, poczem dozwoliwszy Arbitrom wnieyścia do Sali obrad Seymowych, zabrawszy głos przedstawił cel zgromadzenia i ważność obowiązków Członkom Reprezentacyi Narodowey od Współobywateli powierzonych, i w uzupełnieniu dalszych przepisów Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne wezwał na Assessorów Seymu z *Gmin Mieyskich* JW. Antoniego Hr. Stadnickiego, Reprezentanta z Gminy 5 M Krakowa, z *Gmin Wieyskich* JW. Franciszka Borg. Piekarskiego Reprezentanta z Gminy Okr. Modlnica, a na Sekretarza Seymu JW. Leona Chwalibogowskiego, Reprezentanta z Gminy Okręgowey Jaworzno, którzy wykonawszy przysięgę obowiązków zaięli swe mieysca, a JW. Marszałek ograniczaiąc czynności pierwszego Posiedzenia Seymowego, stosownie do art. 99 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne, odroczył posiedzenie Seymu do następuiącego dnia 7 Grudnia.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

M O W A

JW. Augustyna Boduszyńskiego Marszałka Seymu, Rzeczypospolitey Kra-

kowskiey miana przy rozpoczęciu Seymu dnia 6 Grudnia 1819 r.

Prawdziwe szczęście Narodów nie zawisło od rozległości ziemi, którą zamieszkuią, ani iedynie od ludności, bogactw i przewagę stanowiącey potęgi, równie iak szczęście ludzi poiedyńczych niekoniecznie przebywa w pysznych złotem napełnionych gmachach. — Każden Naród liczny, bogaty, możny, lub szczupły i skromny szczęśliwym bydź może, ieźli nie będzie miał przyczyny obawiać się obcey napaści, i dobrze wewnątrz urządzony poda źródła swym obywatelom łatwego i dobrego zatrudnienia i życia. Pierwszy cel nayczęściey tylko siłą zbroyną, drugi zawsze mądrością Prawodawców, sprężystością Ustaw i pilnością Administracyi kraiowey uzyskanym bydź może.

Naywiększą baczność narody zwykły obracać na ustalenie bezpieczeństwa zewnętrznego, lecz naywiększe sił natężenie, wyczerpanie wszelkich środków częstokroć ledwie moment ieą sprawuie dla nich spokoyność, oręż zawsze trzymaiąc w ręku, nie tak łatwo myśleć mogą o domowey szczęśliwości, i tak wysilenie ich i nieustanna gotowość ku własney obronie częstokroć prowadzi ie do zguby; upadaią iak ów żołnierz bronią, co go od niebezpieczeństwa zasłonić miała, przeciążony ieszcze przed walką, pod iey upada ciężarem.

Dzięki Opatrzności, która Narody z niczego wskrzesza, te zachowuie, wznosi i znowu przyszłości podaie! Wolnym iesteśmy Narodem, i w tak szczęśliwym szczególnym zostaiemy położeniu, że żadne zewnętrzne niebezpieczeństwo nam niezagraża i zagrażać nie może, iż wolni iesteśmy od wysilenia w własney obronie z uszczerbkiem szczęścia domowego, wolni od ciężaru czuiemy bezpieczeństwa korzyści.

Trzey albowiem Protektorowie Nasi, których niezwyciężona Ręka, od bliskiey zguby Europę zachowała, postanowili pobyt nasz Narodowy i takowy zapewnili, a gdy ich możne Państwa zewsząd nas zasłaniaią, obcym dla nas stało się poięcie zewnętrznego niebezpieczeństwa.

Już tedy mnieysza część obowiązków Rządzącym właściwych nam dostała się w udziale, iuż iedynie wewnętrzna kraiu naszego spokoyność i pomyślność, stała się przedmiotem działań naszych, których kierunek i iednostayność Konstytucyia wskazuie.

Stósownie do tey to Konstytucyi, rękoymi naszego bytu Narodowego i przyszłey pomyślności, widzę Was zgromadzonych, Szanowni Mężowie; Wy to iako Organ ludu Wolnego, w których światle, w których Cnotach Obywatelskich, w których bezinteressowności o prywatne dobro, tenże lud szczególnieysze położył zaufanie, piastuiąc znaczną część praw Maiestatu, nieuddzielnego tak od możnych iako i szczupłych Narodów, stanowić będziecie o dobru publicznym kraiu tego, troskliwie wglądać, czyli grosz publiczny na przeznaczone obrócony został cele, tworzyć będziecie Ustawy, zdolne do zabezpieczenia Osób i własności poiedyńczych Obywateli; Od Waszey świątey woli zależeć będzie przynieść ulgę w ciężarach publicznych, i wskazać funduusz zaspokoienia potrzeb nieuchronnych, obierać będziecie Urzędników, których uznacie za godnych, aby kierowali środkami

do celu powszechnego, a tych którzy nadużyli zaufania Narodu odeszlecie pod Sąd dla przyzwoitego ukarania.

Zaiste świetne prawa! Swietne przeznaczenie, godne Zgromadzenia Reprezentantów ludu wolnego! lecz z drugiey strony nader ważne obowiązki Prawodawców w kraiu naszym niebogatym zaspokoić bez ucisku niezbędne potrzeby publiczne, wskrzesić rękodzielnia, handel i przemysł, tem samem otworzyć źródła pomyślności Narodowey i podać Obywatelom sposoby korzystnego zatrudnienia. Działania te wielkiey wymagaią rozwagi, i tem są trudnieysze, im bardziey spostrzegamy się bydź w położeniu początkowania tego, co sąsiedzkie Narody dawno zatrudniało, a co przecie ieszcze znaczne przeszkody znayduie.

Konstytucyia podziela prawa Maiestatyczne pomiędzy ciało Prawodawcze i Senat Rządzący; obydwie Władze te naywyższe i niepodległe, powszechnym celem Narodu są ściśle między sobą połączone, lubo ie oddzielne zbiorowe piastuią Osoby, obydwie wspólnie dążyć muszą do wspólnego celu. — Ta zgodność władz Naywyższych, utrzymuie i uszczęśliwia Narody; przeciwne działania, wzaiemne sił i środków zniweczanie niewątpliwą przynosi zgubę.

Dostoyni Mężowie! Swiatło i Cnoty Wasze są ludowi, któren reprezentuiecie, niewątpliwą Rękoymiią, iż władzy Waszey Naywyższey, użyiecie bez względu na osobiste korzyści, iedynie ku dobru ludu, który w Was położył zaufanie, który od Was oczekuie swego i pokoleń swoich szczęśliwego pobytu. Bo gdyby nam wolno było podnieść zasłonę przyszłości, któż wie, czylibyśmy niezobaczyli się bydź zawiązką Narodu możnego, lub możebyśmy krótki nasz pobyt spostrzegli. — Przeszło tyle Narodów mnieyszych iak my maiących początek, a które do szczytu wielkosci doszły, Swiatu prawa narzucali, i znowu do pierwszey powrócili nicości!

Losy nasze są w mocy Opatrzności! od nas tylko zależy, aby Cnoty nasze sam nawet wszystkoniszczący czas przezwyciężyły.

Z Warszawy d. 1 Grudnia.

Kommissyia Naywyższa Examinacyyna

Stósownie do Art: 58 Postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego z d. 12go Listopada 1816 podaie do publiczney wiadomości, iż po zakończonych examinach w tem półroczu, wydała świadectwa zdolności następuiącym Kandydatom:

1. Piotrowi Bodzyńskiemu, byłemu Kapitanowi woysk Polskich, a teraz Adjunktowi Kommissyi Woiewództwa Krakowskiego, do sprawowania urzędu Assessora Ekonomicznego wydziału Dóbr i Lasów Rządowych z przyzwoitym dla kraiu użytkiem, d. 2 Lipca r. b.

2. Józefowi Opielińskiemu, Sekretarzowi wydziału dóbr Rządowych w Kommissyi Woiewództwa Krakowskiego na tenże urząd, d. 2 Sierpnia r. b.

3. Ludwikowi Gisslerowi, Pisarzowi Kómory Główney Celney spławney Zawichost, do sprawowania urzędu Inspektora Wydziałowego dochodów Skarbu publicznego z przyzwoitym dla kraiu użytkiem, d. 2 Września r. b.

4. Augustowi Hertz zanominowanemu Prezydentowi urzędu Municypalnego miasta Kalisza, do sprawowania tegoż urzędu

z przyzwoitym dla kraiu użytkiem d. 2 Września r. b.

5. Karolowi Czech, byłemu Majorowi woysk Polskich, a teraz zastępcy Assessora Ekonomicznego przy Kommissyi Woiewództwa Podlaskiego, do sprawowania urzędów skarbowych i ekonomicznych trzeciey klassy z przyzwoitym dla kraiu użytkiem, dnia 30 Września r. b.

6. Antoniemu Skrodzkiemu, byłemu Kapitanowi woysk Polskich, a teraz Rachmistrzowi Kommissyi Województwa Mazowieckiego, do sprawowania urzędu Kommissarza Woiewódzkiego z szczególnym dla kraiu użytkiem, dnia 4 Listopada r. b.

7. Michałowi Śleńśkiemu, Rachmistrzowi Kommissyi Województwa Mazowieckiego, do sprawowania urzędu Inspektora Wydziałowego dochodów Skarbu publicznego z szczególnym dla kraiu użytkiem, dnia 4 Listopada r. b.

W Warszawie dnia 30 Listopada 1819.
W Zastępstwie Ministra Prezyduiącego
Radca Stanu
(podpisano) *Staszic.*
(podpisano) *Zieliński.*

Z Petersburga d. 8 Listopada d. k.

Na skutek imiennego Naywyższego Jego Cesarskiey Mości Ukazu z d. 4 m. b. Ministeryium policyi przyłączone zostało do Ministeryium spraw wewnętrznych, którego wydział rękodzieł i handlu wewnętrznego przyłączony do Ministeryium skarbu; wydział zaś pocztowy został do późnieyszego rozkazu pod teraźnieyszym swym naczelnikiem, w zawiadywaniu Ministra spraw duchownych i kraiowego oświecenia, Radcy Taynego Xiążęcia Galiczyna.

Rzeczywistemu Radcy Taynemu, Hrabi Koczubejowi, naymiłościwiey powierzone zostało sprawowanie Ministeryium spraw wewnętrznych. — Jenerał Adjutantowi J. C. M. Bałaszewu, naymiłościwiey rozkazano bydź Jenerałem Gubernatorem Riazańskim, Tulskim, Orłowskim, Woroneskim i Tambowskim.

Dnia 1 t. m., odprawiło się uroczyste otwarcie Cesarskiego Uniwersytetu Petersburgskiego.

Piszą z Moskwy pod d. 27 Października, iż tam od tygodnia maią dobrą drogę zimową. Dnia 26 pomienionego miesiąca, był mróz 20 stopni, poczem rzeka Moskwa stanęła.

Dnia 27 z. m. przybył do Moskwy, Xiążę Andrzey Kiryłowicz Razumowski, przeiazdem do Petersburga; a Kirgiski Sułtan Dzan Choži Siukow z orszakiem swym po odmianie koni, w dalszą udał się drogę.

Dnia 21 Września, umarł w Woznesensku, Jenerał jazdy von der Felden, maiąc wieku 96.

Z Wilna d. 15 Listopada d. k.

Dnia 29 z. m. zszedł tu z tego świata JW. Antoni Lachnicki, Radcą Stanu, powszechnie żałowany dla zasług w kraiu z cnot, które go zdobiły.

Z Paryża d. 24 Listopada.

Rozporządzeniem Królewskiem z d. 21 b. m. mianowanemi są następuiący nowi parowie: Xże Praslin, HH. Clement de Ris, Dedelay d'Agier, Fabre de l'Aude, Gassendi, Casa Bianca, Segur i Valence. Dozwolono im iest przed utworzeniem nawet maioratów zasiadać zaraz w izbie parów.

D. 21 przyiął Król Ministrów, Marszałków, wielu parów, deputowanych i

publicznych urzędników.

Z nowych Ministrów Pasquier był dawniey Ministrem sprawiedliwości, P. Roy krotki czas Ministrem skarbu, członkiem izby 100 dniowey (za Bonapartego powrotem z Elby), i iest bardzo biegłym w rzeczach skarbowych. Margr. de Latour-Maubourg (urodzony w r. 1756) wszedł w młodości w służbę woienną, okazał w d. 5 Października 1789 przywiązanie swoie do Króla, opuścił Francyią d. 10 Sierpnia 1792, powrocił po 18 Briumera, służył w woysku rewolucyynym, potom pod Kleberem w Eipcie, pod Bonapartem pod Austerlitz, był w bitwie pod Friedland ciężko raniony, wsławił się miłością ludzkości w Hiszpanii, odwagą w woynie z Rossyią i w bitwie pod Lipskiem, gdzie kula zgruchotała mu udo. Zawsze był dalekim od Bonapartego, któremu nigdy nie pochlebiał, i ten z musu go tylko posuwał i nagradzał. Teraz iest ambassadorem w Londynie, dokąd powiozł mu goniec wiadomość o iego mianowaniu Ministrem woyny. Pasquier i Roy wykonali iuż Królowi przysięgę.

Zapewniaią, iż Ministrowie liczą w izbie deputowanych 153 swoich stronników.

Xże Angouleme doniosł Pułkownikowi Grouchy, iż iego oyciec Jenerał Hr. Grouchy otrzymał pozwolenie powrocenia do Francyi, dodaiąc, iż iak mu iest przyiemno, że naypierwszy może mu o tem donieść, tak z drugiey strony zasmuca go, iż nie mógł mu wcześniey tey przyiemney udzielić wiadomości.

Słychać, iż Król w mowie zagaiaiącey posiedzenia izb ogłosi przywołanie i ułaskawienie wygnańców.

D. 19 zgromadziła się znaczna liczba deputowanych u P. Lafitte, i wszyscy obowiązali się nie dopuszczać żadney odmiany w ustawie o obiorach.

Margr. Barthelemy (który iak wiadomo obalić chciał ustawę o obiorach) wyniesiony bydź ma na Xcia.

Moniter zawiera następuiący artykuł: "Ustała niepewność publiczności a wyrzeczone iest mniemanie publiczne. Ci, których obchodzi porządek, i którzy bacznie uważali postępowanie Rządu, widzą, że Francyia nigdy nie była tyle wolną, nigdy nie żyła pod tak łagodnym Rządem i staraiącym się o zagoieoie ran Monarchii, iak teraz. Widzą, iż Francyia mocno trzyma się konstytucyi, a naród nauczony doświadczeniem przekonywa się, iż naywyższa tylko władza nadać mu iedynie może przez swoie urządzenie moc, stałość i powagę. Nowo utworzone Ministeryium posłuży do połączenia nieodmienney woli Króla z potrzebą tronu i wolności kraiowey. Na mieysce wyszłych zasłużonych Ministrów, którzy chociaż zgodni byli w zamiarach, rożnili się może w politycznych zdaniach, następuią rownie biegli mężowie, którzy słyszeć się dadzą z głosem przekonywaiącym tak względem praw tronu, iako też sprawy wolności. Izby prawodawcze w krotce otworzone zostaną. Całey Francyi iest na nie uwaga zwrocona; są one składem przez który prawną drogą potrzeby kraiu przychodzą do tronu, i prawdziwy stan położenia Francyi wystawiaią. Tak Rząd, iako i Francyia oczekuią od nich wolnego i uroczystego obiawienia, które iedynie w teraźnieyszych czasach nadać może stały i zbawienny kierunek mniemaniom. Oby wszyscy obywatele do iakiey

bądź strony należą, i iakkolwiek rożnie myślą, wszyscy wszelako pragną utwierdzenia praw tronu i wolności narodowey, razem się połączyli!„

Zapewniaią, iż teraźnieyszy Prezes rady Ministrów, Hr. Decazes, użył wszelkiego starania do nakłonienia Xcia Richelieu do przyięcia dawnieyszego swoiego urzędu Ministra spraw zagranicznych, lecz nadaremnie.

Na żądanie Angielskiego posła uwięziono tu kilku Anglików, pomiędzy któremi znayduie się posłaniec stanu.

Rossyyski Xże Szczerbatów oczekiwany tu iest z Florencyi.

Xże Talleyrand podpisał 500 Fr. na pomnik Malherba.

P. Payet, architekt izby deputowanych, dowodzi w drukowanych dwóch swych pismach, iż żelazne mosty z wielu względów daleko są lepsze od murowanych; naprzód, że mogą znieść większe ciężary, pięć razy mniey od murowanych kosztuią, łatwiey mogą bydź naprawiane, obszernieysze maią łuki, a zatem wygodnieysze są do wszelkiego rodzaiu przepraw.

Podług doniesień z Kadyxu pod d. 5 Listopada znaydowało się tam iuż tylko 2168 chorych na żółtą gorączkę i pomór zupełnie ustał. Obcym okrętom nie wolno tam ieszcze zawiiać; ale związek z wyspą S. Leona przywrócony został. Rachuią, iż od poczęcia tey choroby aż do tey chwili umarło tam do 16,000 ludzi.

Z Bruxelli d. 26 Listopada.

Dobra narodowe, które z początkiem roku przyszłego sprzedane bydź maią, zostały iuż oszacowane.

Xiąże Richelieu przybył tu d. 23 b. m. i wysiadł do Xcia Ahremberga.

Wczoray wszczął się w pokoiach przybyłey z wyspy S. Heleny Hrabiny Montholon, mieszkaiącey u fabrykanta koronek, ogień. Stragarz zapalił się od idącey od pieca rury. Pani Montholon zaledwo z córką swoią wyratowała się przez płomienie, lecz spaliły się wszystkie iey rzeczy.

Z Sztokolmu d. 23 Listopada.

Podczas wczorayszey kapituły orderów nie nastąpiło żadne mianowanie. Wieczorem ziechał tu Następca tronu z Upsali, u Króla była zabawa muzyczna, potem na 200 osób wieczerza, na którey znaydowało się także całe tuteysze dyplomatyczne ciało. Królewic Następca tronu powraca dziś do Upsali. Uroczystość, którą uniwersytet Upsali z powodu iego imienin d. 1 Grudnia daie, będzie zupełnie w starogotyckim sposobie. Przydawney Upsali, niegdy stolicy pierwszych Królów Szwedzkich, przyymą uroczyście studenci Następcę tronu i zaniosą go na tarczach do teraźnieyszey Upsali. Król i wiele znakomitych osob ziechać tam maią na tę uroczystość.

Z powodu znacznego w kraiu zapasu zboża nałożone zostało wysokie cło na wprowadzane z zagranicy zboże.

Z Włoch d. 18 Listopada.

Podług listów z Palermo (w Sycylii) pod 29 Października, panował tam od 4 dni taki upał, iż zdawało się, że nastąpiła Sierpniowa pora, ponieważ ciepłomierz Romiura okazywał przez te dni po 30 stopniów ciepła. D. 28 Października nastąpiła okropna błyskawica z po-

tężnym wichrem, który na lądzie i na morzu wielkie poczynił szkody.

W Rzymie utworzyło się towarzystwo, które zakłada Galeryią, w którey artyści i posiadacze dzieł kunsztu wystawiać ie będą na sprzedarz. — Król Duński zakupić miał od sławnego Snycerza Thorwaldsena piękną płasko-rzeźbę, wystawiaiącą wiazd Alexandra do Babilonii, za 17,000 szkudów.

Podług doniesień z Rzymu Rząd ciągle ma baczne oko na tak zwanych Carbonari (węglarzów,) którzy przybieraią teraz na siebie różne kształty. Jednym z nayzuchwalszych ich wynalazków iest teraz wieść o związku niektórych Włoskich portów. Dla nadania temu wynalazkowi wiary, przy ozdobiono go kształtem religiynym, który nie zgadza się wcale z planami Bonapartowskiemi czyli republikanskiemi, które Carbonari maią na celu.

List z Neapolu pod d. 2 b. m. wyraża, iż z Rządów Barbaryyskich ~~ieden~~ tylko Dey Trypolitański przychylił się do propozycyy Admirałów Freemantle i Jurieu, i obowiązał się zaprzestać rozbojów morskich i zakazać swoim korsarzom, przetrząsania okrętów. Jego powolność tak daleko zachodziła, iż kazał Admirałom oświadczyć, iżby tylko żądania swoje napisali, a on ie zaraz podpisze.

Zaburzenia na wyspie S. Maura (iedney z wysp Jonskich, dawniey Leucas zwaney) uspokoione zostały za powrotem tam Jenerała Maitland z Malty. Zaburzenia te nastąpiły z powodu nałożonego na mieszkańców podatku na przywrócenie dawnego kanału, i rozlało się przy tem nieco krwi. — Związek między Korfu i stałym lądem Włoskiem utrzymywany iest przez odpływaiącą ztamtąd co tydzień kosztem Rządu Angielskiego łódź, która zabiera wszystkie listy, podróżnych zaś tylko za pozwoleniem Rządu.

Od brzegów niższey Elby d. 27 Listopada.

Król Saski ogłosić także kazał w kraiach swoich ostatnie uchwały seymu związkowego. Co do cenzury pism publicznych przydany tylko iest do dawnieyszych urządzeń, które w kraiach Saskich ściśle są zachowane, obowiązek, aby wydawca był na nim podpisany. Z resztą wyraża Rząd, iż z szczególnieyszem ukontentowaniem nie postrzegł dotąd w poddanych swoich naymnieyszego poruszenia, do którego powyższe uchwały zastosowanemi bydźby mogły, i spodziewa się, że i nadal przez miłość i przywiązanie do Monarchy swoiego nie będzie ich użycie potrzebnem.

Gdy w miasteczku Duńskiem Prestoe zebrali się mężczyźni na obchód ostatnich imienin Królowey, zgromadziły się w innem mieyscu kobiety. Jedna z nich żaląc się na to odosobnienie, które do ducha czasu należy, zanuciła pieśń, którą zakończyła: „wypiymy kielich za zdrowie miasta, ażeby żona pamiętała, że się mąż cieszy; wypiymy i drugi za zdrowie męża, który chętniey uśmiecha się do przywiązaney do siebie żony, niżeli do damy kartowey! „ Wszystkie razem: „Takiego męża każda życzy sobie kobieta! „

W Kopenhadze wyszedł już rys nowego Królewskiego herbu, który od nowego roku zaprowadzony zostanie, (Wyrzucony z niego iest herb Norwegii, co iak wiadomo warowała sobie Szwecyia w ostatniey umowie z Daniią.),

DODATEK DO Nro 99. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 12 GRUDNIA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Londynu d. 23 Listopada.

Dziś o godzinie 2giey z południa Xże Rejent udał się z zwykłą okazałością do parlamentu i posiedzenia iego następuiącą otworzył mową:

Lordowie i Członki niższey izby! — Przymuszony znowu iestem donieść Wam o ciągle trwaiącey pożałowania godney słabości N. Krola — Ubolewam mocno iż okoliczności zniewoliły mnie do zwołania Was w niezwyczayney porze roku. Buntownicze poruszenia, które pokazawszy się w różnych rękodzielnych powiatach po ostatnich posiedzeniach parlamentu, coraz bardziey się zwiększaią. Postępowanie takowe nie zgadza się wcale z publiczną spokoynością i zatrudnieniem spokoyney klassy kraiowych mieszkańców. Okazuie się nieprzyiazny duch przeciw konstytucyi tego królestwa, który usiłuie nietylko wszystkie polityczne urządzenia, które dotąd stanowiły potęgę i bezpieczeństwo tego państwa, ale nadto prawa własności i spółeczny porządek obalić. —— Wydałem rozkaz, aby obu izbom dane w tey mierze były potrzebne objaśnienia, i czuię się bydź obowiązanym zalecić parlamentowi, aby rzecz tę wziął pod spieszną uwagę, i takie przedsięwziął środki, któreby zdolnemi były zapobiedz tem zdrożnościom, bo inaczey wprawiłyby kray w zamięszanie i przywiodłyby go do zguby. — Członki niższey izby! Nakazałem, aby Wam złożone były potrzebne rachunki przychodów i wydatków kraiowych. — Dla dania poddanym J. K. Mci przyzwoitey opieki, zmuszonym zostałem powiększyć siłę woyskową. Nie wątpię, iż zgodzicie się zemną, że ile możności starać się należy, aby ten środek naymniey uciążliwym był dla mieszkańców kraiowych. — Dochody państwa doznały nieiakiego zmnieyszenia; mogę iednak z ukontentowaniem zapewnic Was, iż znowu się polepszaią. Ustanie czynności niektórych naszych rękodzielni ciągle ieszcze trwa, i ubolewam mocno nad nędzą tych którzy od nich bezpośrednio zależą. Upadek handlu przypisać należy wycieńczonemu stanowi innych kralow, lecz spodziewam się, iż ten długo trwać nie może

— Lordowie i Członki niższey izby! Od zagranicznych Mocarstw odbieram ciągle zapewnienia o ich przyiaźni względem naszego kraiu. Pragnę z serca, aby czas teraźnieyszego pokoiu użytym był na ugruntowanie i ulepszenie wewnętrznego naszego dobra; lecz skutek tego życzenia zawisł szczególniey od utrzymania wewnętrzney spokoyności. Polegam na wierności większey części poddanych J. K. Mci; lecz potrzeba, abyście całą waszą uwagę zwrócili na wstrzymanie tak w ogóle, iako i wszczególe rozsiewania bezbożnych i zdradzieckich nauk, i w wszystkie stany wpoili, iż my tylko przez zachowanie religiynych zasad i przez winne posłuszeństwo prawey władzy spodziewać się nadal możemy łaskawey opieki Opatrzności, którey ten kray w znakomitym sposobie dotąd doznawał.,,

Gazeta Goniec dodaie: Mowa ta iest krotka, ale mocna i przekonywaiąca. Przywiedzione w niey czyny są widoczne, wykazane niebezpieczeństwa wielkie, a zapobiedz im tylko mogą prędkie, dzielne i stanowcze środki. Zamiary reformatorów zamieniły się w systemat i popierane są od 4 miesięcy z obrażaiącą iawnością. Zniknęło wszelkie uszanowanie dla dawnych urządzeń, kościoła, kraiu, Ministrow i zwierzchności, co dowodzi, iż konstytucyia wymaga dodatkowych ustaw, któreby iey broniły, i że iak niektóre kraie nie zabezpieczyła się dosyć przeciw zbrodni oyczyznoboystwa, ponieważ sądziła ią niepodobną. — Mowa ta wskazuie nadto czego kray po Ministrach oczekiwać ma. Poświęcą oni się całkowicie ważney sprawie kraiu i nie będą oszczędzać strony opozycyyney, gdyż właśnie iey przypisać należy częśc niebezpieczenstw, któremi iesteśmy teraz zagrożonemi, bo chociaż ich nie zrządziła, tedy wiele się do nich przyczyniła. — Nie możemy przepowiedzieć sporów dzsieyszego wieczora; lecz trudno, aby strona opozycyyna żądać mogła głosowania na odpowiedni adress. Ministrowie wniosą zapewne podobny bill przeciw buntowi iak w r. 1796 zabraniaiący ćwiczeń robienia bronią i zgromadzeń, skracaiący sprawy o bunt, i ograniczaiący wolność druku, co do buntu i pism potwarczych.

Ustały iuż tu trwożliwe wieści o słabości Króla.

Wczoray odbyła się wielka gabinetowe rada, na którey znaydował się także Xże Wellington. Dnia poprzedzaiącego naradzał się Xże Rejent z Ministrami, i po zdaney mu sprawie o wyrokach na głownych przestępców z 30 skazanych na śmierć udarował życiem 13.

P. Canning powrocił tu d. 19 b. m. z naywiększym pospiechem z Włoch, i udał się zaraz do Lorda Castlereagh. Rodzinę swoią zostawił w Rzymie.

Z powodu iutrzeyszego zgromadzania reformatorów na Smithfield przedsięwzięte są środki ostrożności.

Porty nasze zostaią dla wszelkiego obcego zboża aż do 15 Lutego 1820 zamknięte.

P. Cobbet powrocił z Ameryki do Anglii.

Poseł Perski znayduie się teraz w Irlandyi, gdzie odwiedził Margr. Londondery (oyca Lorda Castlereagh) i Margr. Downshire.

Lord Anson złożył stopień majora w

korpusie ochotników.

Zwyczay w Indostanie palenia się żywo żon razem z zwłokami zmarłego swoiego męża, dotąd nie ustaie. Jeden z Indyyskich pisarzów wyraża, iż chcąc uchylić równie nierozsądny iak okrutny ten zwyczay, potrzebaby na rodzinę, do którey paląca się żona należy, nałożyć opłatę, gdyż to dzieie się iedynie przez oszczędność. Indyianie trzymaią tyle kobiet, ile ich utrzymać mogą. Po ich śmierci obowiązane są rodziny żywić te kobiety. Dla oszczędzenia sobie więc kosztów, nakłaniaią ie do spalenia się; opium, które im dla odurzenia daią, nie kosztuie ich wiele, a stos drzewa i ogień ieszcze mniey.

Podług doniesień Missyionarza Mylne powszechne poruszenie w Chinach grozi obaleniem obszernego tego państwa i naydawnieyszego na świecie rządu. Pozawięzywały się w kraiu tayne towarzystwa, których naywiększa surowość kar nie może przytłumić. W iedney tylko prowincyi w Kantonie padło pod toporem katowskim w przeciągu iednego miesiąca 150 ludzi. Białe kurtki, czerwone brody, krotkie pałasze są znakami rzeczonych towarzystw.

Z powodu upałów i mnostwa koni ieździ nawet w południowey Ameryce piechota w pochodzie na koniach i zsiada z nich do bitwy. Nieznana w Europie broń, stryczek zadzierzgaiacy, którego używaią tam pospolicie do chwytania zwierząt, używany teraz iest i przeciw ludziom. Jeździec zarzuca go bardzo zręcznie o 60 nawet kroków na nieprzyiaciela, i wlekąc go za sobą uieżdza. Podobnymże sposobem rzucaią tam bardzo zręcznie nietylko kamienie, i kule na nieprzyiaciół.

Opanowanie miasta Santa Fe di Bogata w nowey Grenadzie nie podpada żadney wątpliwości. Urzędowe o tem doniesienie nadeszło do Kartageny, a ztamtąd do Jamaiki. W Grenadzie stoczone zostały trzy bitwy. Pierwsza d. 1 Lipca w Gameza w prowincyi Tunja. Bolivar miał w tey bitwie 2000 piechoty i 500 jazdy, a Jenerał Hiszpański Barreino 3000 ludzi. Woyska Królewskie dopiero o godzinie 10 w wieczor po uporczywey walce ustąpiły z placu boiu. Druga d. 25 Lipca w Patano de Barg przy mieście Tunja, w którey woyska Królewskie po nayuporczywszey obronie zostawiły uciekaiąc swoie tabory, działa i woienną kassę. Bolivar winien był zwycięstwo swey jeździe. Po tey bitwie wezwał wszystkich mieszkańców mogących oręż nosić do łączenia się z nim, i postąpił w 3000 piechoty i 1000 jazdy przeciw Santa Fe. O 25 godzin drogi od tego miasta w Venta Guameda nastąpiła d. 7 Sierpnia trzecia bitwa. Bolivar maiąc liczniey szą jazdę, przezwyciężył podstępem: wystawił nieprzyiacielowi słabe czoło i udaiac ucieczkę, wciągnął go, gdzie mu potrzeba było, potem otoczył i przeciął ustęp. Woyska Królewskie utraciły 600 ludzi w zabitych, a 400 poymanych; do stolicy zaledwo 400 ludzi wróciło, reszta się rozbiegła. Vice-Król Samanas opuścił d. 8 Sierpnia z 100 kilku osobami rzeczoną stolicę, zostawiwszy wszelkie zapasy i skarby, i uszedł w 30 godzinach 3 dni drogi. D. 28 doszedł do Tombuco. Bolivar miał d. 12 czyli 13 wniyść do Santa Fe, a Jenerał Morillo wysłał do Grenady Jenerała de la Torre, dla zasłonienia przynaymniey Mom-

pox. Bolivar szańcuie się wewnątrz kraiu.

Od brzegów Menu d. 29 Listopada.

Środkowa śledcza kommissyia w Moguncyi odebrała iuż papiery tyczące się dochodzeń w kraiach Badeńskim i Nassauskim, i zażądać ieszcze miała Pruskich, gdyż bez tych nie może prac swoich daley ciągnąć.

Gdy urządzenie woyska związkowego należy do spraw, które kongress Wiedeński ma ostateczne rozstrzygnąć, przeto Prezes woyskowey kommissyi w Frankforcie, Jenerał Langenau, powołany do Wiednia został.

Podług pism publicznych udać się także do Wiednia maią deputowani od Xiążąt i Hrabiów pośrednich, nabywców dóbr w Westfalii i Frankfortskich Izraelitów.

Dziś rano umarł W. Xże Meklenburgsko-Szweryński, Fryderyk Ludwik, który urodził się d. 12 Czerwca 1778. Za trzecią małżonkę poiął d. 3 Kwietnia 1818 Xiężniczkę Augustę Fryderykę Hessen-Homburg. Z pierwszego małżeństwa zostawił Xcia Pawła Fryderyka i Xiężniczkę Maryią Ludwikę, a z drugiego Xcia Albrechta i Xiężniczkę Helenę.

P. Rothschild, naczelnik domu bankierskiego w Frankforcie, otrzymał od Króla Duńskiego order Danebroga.

Z Kolonii d. 25 Listopada.

Zręczny tuteyszy Artysta Reiner Birrenbach, który urodził się w 1766 roku po dwudziesto letniem usiłowaniu i dochodzeniu wznowił nakoniec zatraconą iuż sztukę malowania na szkle.

Naywiększe stopnie Zimna

Dnia	5	Grudnia	r. b.	Stopnie	Zimna	9,2
—	6	—	—	—	—	10,0
—	7	—	—	—	—	11,4
—	8	—	—	—	—	13,4

TEATR NARODOWY.

W przyszły Wtorek to iest: d. 14 Grudnia 1819 roku. Na BENEFIS *Ludwiki Jndyczewskiey*, dana będzie pierwsza Reprezentacyia nowey KOMEDYI w 3 Aktach oryginalnie Wierszem napisana, pod nazwiskiem: KOBIETY, czyli: STRACH W ZAMECZKU.

DONIESIENIA

W dniu 18 Grudnia r. b. o godzinie 2giey po południu w wsi Rybna w okręgu W. M. Krakowa w Domu pod L. i odbędzie się sprzedarz w drodze exekucyi Sądowey zatradowanego zboża w snopie, iako to: żyta; ieczmienia, tudzież owiec sztuk sto; chcący licytować raczą się w mieyscu i terminie do licytacyi wskazanym znaydować.
W Krakowie d. 10 Grudnia 1819 r.

Henr: Salamoński Kam: S.

W dniu 14 Grudnia r. b. o godzinie 3 po południu, będzie wydzierżawionym Dom na Kleparzu pod L. 9 stoiący na rok ieden od 1go Stycznia do ostatniego Grudnia 1820 roku w drodze sekwestracyi Rządowey; chcący licytować raczą się opatrzeni w vadium złp. 90 w terminie do licytacyi oznaczonym znaydować gdzie warunki dzierżawy publikowanemi będą: W Krakowie d. 8 Grudnia 1819 r.

Hen. Salamoński, Sekw. Rząd.

Zachęcony od wielu kupuiących dawniey odemnie towary, postanowiłem zadosyć ich życzeniu uczynić, i w własney kamienicy przy ulicy Szczepańskiey pod N. 372 otworzyć Sklep korzenny dla poiedynczey sprzedarzy, który polecam Prześwietney Publiczności z tem zapewnieniem, iż znaydzie w nim wszelkie towary do korzennego Handlu należące, wina zagraniczne, &c. &c: po naysłusznieyszey cenie.
W Krakowie d. 1 Grudnia 1819.

Piotr Steinkeller.